

Jarvis B. Hadley (ed.): Geology and Paleontology of the Antarctic.

Geografisk Tidsskrift, Bind 65 (1966)

Link til pdf:

http://img.kb.dk/tidsskriftdk/pdf/gto/gto_0065-PDF/gto_0065_71495.pdf

Link til webside:

<http://tidsskrift.dk/visning.jsp?markup=&print=no&id=71495>

pdf genereret den : 22/5-2008

tidligere ødemark. Canada kan ikke længere vente på erfaringer og viden ude fra, men på den anden side mangler man såvel uddannet mandskab som kapital; det er således typisk, at hovedparten af mandskabet på de afsidesliggende vejrstationer ikke er opvokset i det nordlige Canada, men tværtimod under helt andre himmelstrøg, ofte i Europa, og gennem læsning er blevet fascineret af det arktiske miljø.

Denne bog er et led i en kampagne for at skabe den fornødne forståelse for, at canadierne selv må gøre en stor og aktiv indsats i åbningen af de nordlige distrikter. Bogen belyser i en række artikler udviklingen i de arktiske provinser såvel i Canada som andre steder (især i Sovjetunionen), og selv om man ikke altid kan være enig med forfatterne i deres konklusioner, er det spændende læsning, der belyser mange – også geografiske – synspunkter og stimulerer til aktiv indsats i arktisk forskning. Det er en bog, man ikke kommer uden om, hvis man interesserer sig for disse områder.

Børge Fristrup.

Jarvis B. Hadley (ed.): Geology and Paleontology of the Antarctic.

(Vol. 6, Antarctic Research Series). American Geophysical Union, Publication No. 1299, 1965. 280 s., ill. + 18 fototavler og 4 kortbilag. 21 x 27 cm. 14 \$.

Denne bog er af samme høje videnskabelige og typografiske standard som Antarctic Research seriens hidtidige bind. I 19 afhandlinger behandles en række af de geologiske og palæontologiske resultater fra de senere års talrige ekspeditioner.

Af særlig interesse for geografer må bl. a. nævnes en fortrinlig oversigt over Sydpolarlandets grundfjeldsgeologi af John J. Anderson, som inddrager de nyeste amerikanske resultater fra Vestantarktis; resultater som for en stor del er opnået på de af forfatteren ledede ekspeditioner til Ellsworth Mountains. Anderson støtter den nu almindeligt anerkendte teori om, at Vestantarktis oprindeligt har været opdelt i flere bjergmassiver adskilt af sunde, og at den nuværende indlandsis i Vestantarktis er opstået ved sammensmeltning af to iskapper, den ene fra omkring Executive Committee Range og den anden dannet mellem Horlick og Sentinel bjergkæderne. Efterhånden som ismasserne voksede og bredte sig ud til den omliggende shelfis, blev isen tyk nok til at udfylde de mellemliggende dybe sænkninger og har sluttelig dannet én eneste sammenhængende iskappe.

Men også i de andre afhandlinger er der meget for geograferne at hente. Det kan således nævnes, at glaciologen Richard L. Cameron har haft lejlighed til at undersøge den submarine sænkning foran Vanderfor Glacier nær Wilkes Station; ud fra tværprofilet kommer han til den slutning, at man her, geomorfologisk set, har at gøre med en fjord, der som et subglaciale dalstrøg fortsættes ind under isen. Foran bræfronten træffes havdybder på 2287 m (mere end 800 m dybere, end man har fundet i Nordvestfjorden i Grønland, der jo ellers normalt betegnes som verdens dybeste fjord). Under isen ligger bunden endda på sine steder i dette mægtige subglaciale dalstrøg helt nede i en dybde af 2310 m under havoverfladen.

Et ledsagende kort i stereografisk projektion og i målestokken 1:5 mill. på 71° sydlig bredde rummer et væld af oplysninger, idet stationer og

ekspeditionscentre, istykkelser og det subglaciale relief er indtegnet. Det er en kraftig manifestation af, hvad der er opnået i de senere år i Antarktis, og er vel nok det mest instruktive Antarktiskort, anmelderen har haft i hænde.

Børge Fristrup.

P. Woldstedt: Das Eiszeitalter. Grundlinien einer Geologie des Quartärs. Dritter Band: Afrika, Asien, Australien und Amerika im Eiszeitalter. Zweite völlig neu bearb. Aufl. Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1965. 328 s., 97 fig., 18 tabeller. 16 x 24,5 cm. 58 DM.

Med det foreliggende bind er Paul Woldstedts store værk om istiden bragt til afslutning. Bindet behandler isens udbredelse og de kvartære klimasvingninger i de ikke-europæiske områder, idet dog bl. a. hele Middelhavsområdet som sådant er behandlet i et tidligere bind.

Bogen er præget af den samme solide gennemgang som værkets første bind, og i tilgift får man et afsnit med åjourførte oplysninger vedrørende områder, som er behandlet tidligere. Det mærkes dog tydeligt, at den moderne, geofysisk prægede glaciale morfologi og klimatologi kun i meget ringe omfang har vundet indpas i Tyskland. Til gengæld får man her en grundig gennemgang af den foreliggende litteratur om de områder, som ellers er dårligt kendt af kvartærgeologerne. Hvor anmelderen har haft specielt lokalkendskab, må man også complimentere forfatterens evne til at finde frem til de essentielle detaljer. Det er en bog, som tit vil blive anvendt af den arbejdende geomorfolog.

Børge Fristrup.

Horst Andreae: Neue hydrometrische Verfahren. 3. Aufl. VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin 1963. 187 s., 59 fig. 17 x 23,5 cm. 34 DM.

Bogen er en 3. udvidet udgave af de tidligere udkomne „Grundwassermessungen“ (1959) og „Hydrometrische Verfahren“ (1961), og mens denne anmeldelse skrives er en 4. udgave udkommet.

„Neue hydrometrische Verfahren“ giver en åjourføring af udviklingen af måleapparatur og målemetoder, der finder anvendelse i hydrologien, i særdeleshed inden for grundvandsforskningen.

I apparatanvendelse lægges der stor vægt på fuldautomatiske fjernregistreringsanlæg både til grundvandsmålinger (niveauændringer, temperatur og bevægelse) og til infiltrations-, afstrømnings- og nedbørsmålinger. Forskelligt manuelt betjent børeudstyr i en praktisk udformning til grundvandsboringer er også omtalt.

Eftersom der fra alle vandforbrugeres side stadig stilles større og større krav til vandkvantitet og vandkvalitet, må det vel også være berettiget, hvis man skal opnå en effektiv kontrol med brugen af vand og en planlægning af den fremtidige udnyttelse af vandressourcerne, at der benyttes højt udviklede tekniske målemetoder i den hydrologiske forskning, selvom der hertil kræves store investeringer.

Søren Rasmussen.

Raphael G. Kazmann: Modern Hydrology. (Harper's Geoscience Series). Harper & Row, New York 1965. 301 s., ill. 16 x 24 cm. 79 sh.

Hensigten med denne bog er at oplyse om den hydrologiske forskning, dennes metodik og de praktiske anvendelsesmuligheder, der ligger heri.